އަލްއަމީރު ޙަސަންފަރީދު ދަތުރުފުޅުކުރެއްވި މަނަވަރު ފައްތާލުން

ނަސީމާ މުޙައްމަދު

”ޖަޕާނު ސަބްމެރީނެއްގެ ހަމަލާއިން އަމީން ދީދީއަށް، އަލްއަމީރު ޙަސަން ފަރީދު ދީދީ ދަތުރުފުޅުކުރެއްވި މަނަވަރު ދުޝްމިނުންގެ ޙަރަކާތުން ފެތިއްޖެ ކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ ވާހަކަ، ވަރަށްބޮޑު ހިތާމައާއި އެކުގައި އަންގަމުވޭ. ސިޓީއެއް މީގެ ފަހަރުން އެބަދެއްވޭ.“

އާދޭ! މިދަންނަވާ ހިޖުރީ ސަނަތުން 1363 ވަނަ އަހަރުގެ ރަބީޢުލްއާޚިރު މަހުގެ 6 ވީ ހޯމަދުވަހު، ވައިރުލެހުން މާލެއަށް ލިބުނު ހިތާމަވެރި ޚަބަރެވެ. މި ޚަބަރު ލިބުމާ އެކުގައި، މުޅި މާލެއަށް އަނދިރި ވިލާގަނޑެއް ފެތުރިއްޖެ މިކަމުގެ ހިތާމަ ފުރިބޭނުމެވެ. އާދޭ! ދުވަސްވީބަޔަ ދުވަސް ބޮޑުކަނބާފުޅުގެ އަސްލު ދުވި ދުވަސްވަރެވެ. ރައްޔިތުންގެ ދިރިހުރިބޮޑުން ބައްޕާ ހައި ފުނަމްވާ ނާރާއި އަދި ދިވެހި ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކުރައްވާގޮތް ގެންދިޔ އަދި މުޅި

ދިޔަރަކީ އަލްއަމީރު ޙަސަން ފަރީދު ދީދީ އެވެ. ހަނގުރާމައިގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖެ އަނބަކާއި އަމީރުކަމުން ކަރައްވަމުން ގެންދިޔ މަސައްކަތް ބުރުޤެކަޔި، އެގެ އަގު ކުރެވިވަރަށްވުރެ ތަފާތު، މިހެންވެ އަދި ގިނަގިނަ ކަސައްކަތްތަކެއް ތަކެވެ. ކުއްލިއަކަށް ރާއްޖެއަށް މިލިބުން ހަބަރުން އައި ސިހުމާއިކާ ރައްޔިތުންނަށް އަންގަނީ އަލްއަމީރު ޙަސަން ފަރީދު ދީދީގެ ވަފާތުގެ ހަބަރުމެން ދިވެހިރާއްޖެ އަބަދުން މަހުރޫމުވެއްޖެކަމެވެ.

އަލްއަމީރު ޙަސަން ފަރީދު ދީދީ ކަރުނައިން ވިޔަފާރިގެ ފުރާވާޒައިގެ، ވަރަން ގިނަ ތަގާގައި އަވަދިނެތި އުޅުއްވިކަން ފުއްދޭގެ. އަންމުމާކުން އެއްގޮތެއް އަދި ގަޖަބަޖު ގަނޑުއްސަވާ ގަޑިއެވެ.

އާދޭ! 1363ހ. ވަނަ އަހަރުގެ

ރަބީޢުލްއައްވަލު މަހުގެ ފަހުކޮޅުގައި، އަލްއަމީރު ޙަސަން ފަރީދުދީދީ އައްޑުއަތޮޅުން ވަޑައިގެންނެވީއެވެ. އައްޑުއަތޮޅުގައި އެއިރު އުފެދިގެން އުޅުނު މައްސަލަތަކާއި ހަމަޖެއްސެވުމަށްފަހު އައްޑޫ ކަމާބެހޭ ބަރުވަތަށް ވިލާތު އުޅަނދަކުން ސިއްކާ ބަދަލުކުރައްވަން އަވަސްކަމާއި ބަނޑުމަސްވެރިކަމުގައި، އަލްއަމީރު ޙަސަންފަރީދުދީދީ ކޮޅުންބަހަން ވަޑައިގަތުމުގެ ދަތުރުފުޅު އެޗް.އެމް.އެސް. "މާރލޯ" (Marlowe) ގައި ފުރުއްވީއެވެ. (އަލުގަޑުމުންގެ ބޮޑީ ވިލާތުގެ މަނަވަރުގެ ނަމަކީ ވިލާތުގެ އެޗް.އެމް.އެސް. މާރލީ އެވެ.)

އަލްއަމީރު ފުރައްވައިގެންނެވިގެން ދަތުރުފުޅު ކުރައްވާ ހަރުދަނާކޮށްފައެވެ. އަލްއަމީރު ކުރަމުންވަޑައިގެން، 1 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1363ހ. (26/3/1944މ.) ވީ އާދިއްތަ ދުވަހު އަލްއަމީރު ފުރާވަޑައިގަތީ ކުރިންބަން ވަޑައިގަތުމަށް. ދަތުރުފުޅު ކުރައްވާ އެޗް.އެމް.އެސް. "މާރލޯ" ގައެވެ. ނަމަވެސް އަމިއްލަ ނަން ކުރިންބަކަން ވަޑައިގެން ނުގެންނެވީއެވެ. އާދޭ! ރަބީޢުލްއާޚިރު މަހުގެ 6 ވީ ހޮނިހިރުދުވަހު (31/3/1944މ) ވަޑައިގެންފަހުން މާލެއަށް އައީ ކުރިންދުންނެވި ހިތާމަވެރި ހަބަރެވެ.

1363 ރަބީޢުލްއާޚިރު 6 ވަނަ ދުވަހުގެ ހަވީރު، ވަޒީރުލްބަޙްރުގެ ހަތަރު

މުޙައްމަދުންނާއި ވަޒީރުއްދުނިޔާއާ މަޖިލިސް އެކު ވަޑައިގެން، މިހަފުތާ މަޝްވަރާކުރަން އެންގެވިއެވެ. އެދި ހަމަ އެދުވަހުގެ ހަވީރުއެވެ ގެޒީޓްގައި މިހަފުތާގެ ރަސްމީ ދާއިރާ ބަޔަކު ބައްދަލުވުން ދެވޭނެ ކުރިމަތީ ކުރުމަށް ހުށަހެޅިކަމުގެ ސުރުޚީއަކަށް ފުރެއްވިއެވެ. އަބަދު ސީލިންގެ ދިމާގައި ވިލާސާވާ ލަދުގަދަ ތިހެންބަލައި ބަރާބަރުގޮތުގައި، ވަރަށްގިނަ ދިރިއުޅުން ދިރިހުރިއެއް ރަށްތަކުގެ ދިރިއުޅުން ކަނޑުގަނޑުގައި ޝަރުޢީބިލްއާއިން ވަރަށްބޮޑުކަމުގެ އަހަރުހުރި ރަށްރަށުގަ އިސްތިޢުފާ ދީގެން ގެންދިޔައެވެ. އެހެރަސް ހަމަބެހޭ ބައްޔާއިރު އެއްކަލަ ސާފުކަމުގައި ފެނިގަތުމަން ގެންދިޔައީއެވެ.

ދިރިހުރިއައްޕަ މިހުރިހާ ހަމަކަމެއް ބަދަލުވެފައި ބައިވެރިވެން އަޖައިބުތަކެއް މިހާރު ހިތްހަމަޖެހޭ ޒަމާނީ ވިއްކަވާ ރަށްފުށް ހުރުވާ މިނިވަން ހިތްވަރުގެ ހިތްހަމަ ހަރަކާތް ޕަބްލިކު ރަހީޖީ އިތުރުކުރީ ދެކުނު ހަމަހިމޭނުގެ ވަރުއިން، މިހާރުވެސް ބައިވެރިވެން ވިލުން ހަމަހިމޭނުގެ މަތިވެރިކޮށް ހިތްހިތާމަވެރިވިއެވެ.

އާދޭ! އަލްއަމީރު ޙަސަންފަރީދުދީދީ ދަތުރުފުޅު ކުރެއްވި "މާރލޯ" (Marlowe) އާއި، އެކީ ކުރެވުނު "ގްލޯބް-6" (Globe VI) ނަމަކަށް ކިޔަނީ ބޮޑުކަލެވެ. މިއީ ނަމަވެސް ބޮޑުމަސްފަހުން ގެންގުޅުނު "ވިލަރ" ބޮޑުކަލެވެ.

ހަނގުރާމައިގެ ތެރޭގައި މުޙީޠުވަނީ “މައިންސްވީޕަރ” އަޅާން އިނގިރޭސިން ހަދާފައެވެ. މިއީ ކަނޑުގައި އަޅާފައިހުންނަ، ގޮވާފަދަ މައިންސްކުރުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ބޮޑުކޮށް. މުޙީޠުން އިނގިރޭސިން ދުވާފައިވާ ނަމަކީ “އެޗް.އެމް.އެސް. މާރިޗް” އެވެ. މުޙީޠުގައި ފަތުވެރިންނަށް ތިބި ނަވުގެ މުޅިންވެ. އެޗް. އެމް. އެސް. މާރިޗް ފުތިރީ، ޔޫ- 510 (U-510) މިނަންބަރު ދުވިފައިވާ ޖަރުމަނު ސަބްމެރީނުން ދިން ހަމަލާތަކުންނެވެ.

ޖަރުމަނު ސަބްމެރީނުތަކުން ފައްބާލި މަނަވަރު “އެޗް.އެމް.އެސް.” “މާރިޗް” އަކީ ދެވަނަބޮޑު ހަނގުރާމައިގެ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ހަރަކާތްތެރިވެގެންދިޔަ މަނަވަރަކީ. ކިޔަވާ އިރުވެސް، އަދި މަނަވަރު

ހަމަލާދިނުމުން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެއްލުނީ އަމަނަވަރުގައި އޮވެގެތީ ހުންނިވު ނުހަނު އަގުހުރި ދިވެހި ދަރިއެކެވެ. އާދެ! ސުއާލު އުފެދިދާނެ ހަސަންފުޅީދެވެ.

ދަރިން ބޭނުންމަހުގެ ބިރުވެރި، ނުރައްކާތެރި، ދަރިދިވެސްވެރިގެ ...

[illegible]

“އެއީ ކޮބައިތޯ ...”

... މާތްالله އަމާނާތްވާނެ ...

... ނިމުމަށްއެރީއެވެ.

(ނިމުނީ)

ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށްކުރާ ޚިދުމަތުގެ ބޮޑުބައެއް
އަމާޒުކުރެވޭނީ ކުޑަކުދިންނަށް.

- ރައީސް މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް -

(2003 ވަނަ އަހަރުގެ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަހުގެ މުނާސަބަތުގައި ފޮނުއްވި ރިސާލާގައި)